

Naam Sybren Bosch

Functie voorzitter actieteam

Circulair Inkopen

Organisatie Platform CB'23

CIRCULAIR INKOPEN IN BOUW EN INFRA

De leidraad Circulair Inkopen beoogt een sectorbrede manier van werken in de bouwsectoren B&U en GWW. Hierin staan 8 principes centraal. Actieteamvoorzitter Sybren Bosch: 'Uiteindelijk gaat het om het maken van andere keuzes.'

De rijksoverheid heeft de ambitie om in 2050 een volledig circulaire economie te hebben. Dat daarmee ook de bouw circulair moet worden, is wel duidelijk. Hoe de transitie eruit moet zien en wat daarvoor nodig is, is echter een zoektocht. Een belangrijke stap is om bestaande ideeën bij elkaar te brengen en van daaruit te komen tot eenduidige afspraken.

Platform CB'23, wat staat voor Circulair Bouwen in 2023, maakt zich hier hard voor. Inmiddels hebben meerdere actieteams een lexicon en framework voor circulair bouwen opgesteld. Daarnaast zijn vier leidraden gemaakt: 1) Meten van Circulariteit, 2) Paspoorten voor de Bouw, 3) Circulair Inkopen en 4) Circulair Ontwerpen. Dit artikel gaat in op de leidraad Circulair Inkopen.

Aan de slag

De leidraad Circulair Inkopen is geschreven voor iedereen die hiermee aan de slag wil of hier vanuit een organisatie opdracht

voor heeft gekregen: beleidsmedewerkers die op organisatieniveau werken aan circulair inkoopbeleid, interne opdrachtgevers die op organisatieniveau opdrachten uitzetten voor projecten en projectleiders, inkopers en inkoopadviseurs, en contractmanagers die op projectniveau circulaire principes in de praktijk brengen. Zowel publieke als private opdrachtgevers kunnen de principes gebruiken, waarbij de beperkingen van de Aanbestedingswet voor publieke opdrachtgevers als uitgangspunt zijn genomen.

Sectorbreed werken

Bestaande handreikingen en stappenplannen voor circulair inkopen en maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) gaan uit van verschillende definities, beschrijven verschillende delen van het inkoopproces, en benoemen andere aandachtspunten en strategieën. Opdrachtgevers die met circulair inkopen aan de slag willen, zijn nog steeds zoekende hoe zij circulaire principes toe kunnen passen in het inkoopproces. Met deze leidraad willen we komen tot een sectorbrede manier van werken bij circulair inkopen in de sectoren B&U (Burgerlijke en Utiliteitsbouw) en GWW (Grond-, Weg- en Waterbouw).

Stappen zetten

Steeds meer mensen zijn aan de slag gegaan met MVI, waar circulair inkopen een onderdeel van is. Met deze handleiding hebben wij met eenduidige principes een slag geslagen in het brede veld van duurzaam inkopen. Veel opdrachtgevers hebben eraan meegewerkt en hun commitment gegeven om de leidraad toe te passen. Als ieder van hen de afspraken in de leidraad toepast op hun inkoopprocessen, gaan we met de hele sector stappen zetten.

8 LEIDENDE PRINCIPES

In de leidraad Circulair Inkopen zijn principes geformuleerd voor circulair opdrachtgeverschap, het inkoopproces en de specificatie van een in te kopen bouwwerk. Voor de laatste gelden deze 8 principes:

1. Specificeer zo mogelijk functioneel om de ontwerp-vrijheid voor innovatieve partijen te vergroten.
2. Specificeer op een niveau dat past bij de fase van het project.
3. Beïnvloed circulariteit met zowel aspect- als proceseisen: beide kunnen bijdragen aan een meer circulaire oplossing.
4. Specificeer de circulaire eisen op de drie doelen van circulair bouwen.
5. Specificeer over de eerste levenscyclus heen om te stimuleren dat materialen in een volgende levenscyclusfase hoogwaardig worden hergebruikt.
6. Zet richtlijnen bewust en effectief in om de circulariteit te stimuleren.
7. Zorg voor inzicht in de gehele keten over hoe de oplossing tot stand komt, om circulariteit integraal te kunnen verifiëren.
8. Laat ruimte voor alternatieve verificatiemethoden en innovaties die zich nog niet (volledig) hebben bewezen.

Lees de toelichting op deze principes en overige onderwerpen in de leidraad Circulair Inkopen via platformcb23.nl/downloads.

Het verschil met de andere leidraden is dat inkopen niet om technische afspraken draait – zoals wel het geval is bij Meten van Circulariteit en Paspoorten voor de Bouw – maar om manieren van werken. Omdat dat organisatiebeleid is, kan je daar geen landelijke afspraken over maken. We verwachten dat we met deze leidende principes (zie kader) opdrachtgevers helpen om vanuit hun eigen organisatie en werkprocessen circulaire keuzes te maken.

Integraal omarmen

Dat Platform CB'23 het mandaat heeft om sectorbrede afspraken te maken voor de bouw, geeft een mandaat aan interne veranderaars. De principes in de leidraad zijn immers door betrokkenen vanuit de hele sector vastgesteld. In de praktijk is de leidraad een onderbouwing voor dingen die koplopers toch al doen. Veel organisaties beginnen ook niet vanaf nul. In pilotprojecten of zelfs organisatiebreed zetten zij goede stappen. De winst zit in het integraal omarmen en toepassen van de principes.

Cultuur en gedrag

Circulair inkopen vraagt om een aantal veranderingen ten opzichte van regulier inkopen, doordat voor circulaire oplossingen vaak innovatie en (keten)samenwerking nodig zijn. Het gaat daarbij om technisch-inhoudelijke veranderingen, zoals het type materialen, maar ook om procesmatige veranderingen, zoals afspraken over samenwerking en financiële aanpassingen (circulair verdienmodel). Maar om deze omslag te kunnen bewerkstelligen, zijn vooral cultuur en gedrag belangrijk. Als je andere keuzes maakt, krijg je een ander resultaat. De ambitie van Platform CB'23 is dat bij alle inkooptrajecten in de bouw de leidende principes als uitgangspunt gebruikt worden. Daarbij is er geen goed of fout; binnen een project kunnen goede redenen zijn om een of meerdere principes niet toe te passen, als daar maar bewust voor gekozen wordt.

Andere keuzes maken

Dus of je nu een publieke of private opdrachtgever bent, in de GWW of B&U werkt, de leidende principes zijn steeds van toepassing. Nog regelmatig wordt gesteld dat innovatie en duurzaamheid extra tijd en geld kosten. Dat hoeft echter niet het geval te zijn. Als je circulaire principes vanaf de start van je project meeneemt, worden deze onderdeel van de keuzes die je maakt. Door in de aanbesteding vervolgens het budget en de planning randvoorwaardelijk te maken en te sturen op duurzaamheid, is heel veel mogelijk. Uiteindelijk gaat het immers om het maken van andere keuzes. ●